

Kodėl reikia balsuoti Europos Parlamento rinkimuose

Europos Sąjunga priima sprendimus, kurie daro įtaką kasdieniam jūsų gyvenimui. Ji įgaliota spręsti daug svarbių praktinių klausimų: padėti verslui spręsti finansų krizės sukeltas problemas ir mažinti nedarbą, užtikrinti švaresnę aplinką ir sveikesnį maistą, palengvinti keliavimą, užtikrinti pigesnius telefono skambučius ir kt.

Kaip **jūs** galite pareikšti savo nuomonę dėl Europos Sąjungos sprendimų?

Tai galima padaryti per **Europos Parlamentą**, renkamą atstovauti Jums ir kitiems Europos Sąjungos gyventojams.

Europos Parlamento vaidmuo itin svarbus priimant Europos Sąjungos sprendimus.

Keletas pavyzdžių.

Biudžetas ir finansai	2
Finansų krizė ir ekonomikos gaivinimo planas	2
Klimato kaita ir aplinka	3
Vidaus rinka	5
Transportas	6
Socialinė, užimtumo ir švietimo politika	7
Maisto sauga ir žemės ūkis	8
Teisingumas, laisvė ir saugumas	9
Plėtra	11
Europos Sąjunga pasaulyje	12

Biudžetas ir finansai

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamentas atliko labai svarbų vaidmenį įvedant eurą?

1999 m. įvestą eurą dabar naudoja 329 mln. žmonių 16 Europos Sąjungos valstybių narių. Jis tapo svarbia pasaulio valiuta. Naudojant bendrą Europos Sąjungos valiutą, lengviau plėtoti tarptautinį verslą. Vartotojai pirkdami gali lyginti kainas įvairiose šalyse ir patogiau keliauti nekeisdami valiutos. Euro zoni tenka daugiau kaip 16,5 % pasaulio BVP ir daugiau kaip 30 % pasaulinės prekybos (įskaitant Europos Sąjungos vidaus prekybą).

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamentas atlieka labai svarbų vaidmenį sprendžiant, kaip bus skirstomas maždaug 133 mlrd. eurų metinis Europos Sąjungos biudžetas?

45 % šio biudžeto (apie 60 mlrd. eurų) paskirtis yra skatinti konkurencingumą, ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą, taip pat mažinti turtingiausių ir skurdžiausių regionų skirtumus. 2000–2006 m. šis atotrūkis tarp tokių regionų sumažėjo maždaug šeštadaliu.

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamento balsas yra lemiamas, sprendžiant, kam Europos Sąjunga skirs maždaug 7,5 mlrd. eurų mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros metinį biudžetą?

Šiuo metu Europos Sąjungos mokslininkai ieško geresnių būdų, kaip apsaugoti žemumas (kartu žmonių būstus ir pragyvenimo šaltinius) nuo potvynių. Europos Sąjungos mokslinių tyrimų ir plėtros biudžetas taip pat skiriamas kitoms sritims, turinčioms įtakos kasdieniam žmonių gyvenimui: sveikatos apsaugai, maisto saugai, transportui, technologijoms, energetikai ir aplinkai.

Finansų krizė ir ekonomikos gaivinimo planas

- **Ar žinojote**, kad ekonominės pagalbos priemonių paketu Europos Sąjunga padeda išsaugoti pajamų lygį?

Europos valstybių ir vyriausybių vadovai priėmė bendrą sprendimą remti finansų krizės ištiktą Europos ekonomiką. Reaguodama į šį sprendimą, Europos Sąjunga, pritarus Europos Parlamentui, priėmė 200 mlrd. eurų vertės ekonominių priemonių paketą. Šioms priemonėms įgyvendinti tiesiai iš ES biudžeto bus skirta 14,4 mlrd. eurų. Mažoms ir vidutinėms įmonėms (Europos Sąjungos ekonomikos pagrindui) numatytos konkrečios tikslinės priemonės.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga padeda į sunkią ekonominę padėtį patekusiems žmonėms?

Europos Parlamento patvirtintam Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondui kasmet skiriama iki 500 mln. eurų, kad darbo netekę žmonės galėtų susirasti naują darbą.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga padeda finansų krizės ištiktoms valstybėms narėms?

Europos Sąjunga priėmė sprendimą skirti 6,5 mlrd. eurų paramą Vengrijai ir 3,1 mlrd. eurų paramą Latvijai. Ši Bendrijos parama yra tarptautinės paramos, teikiamos Tarptautinio valiutos fondo ir Pasaulio banko, dalis. Jei reikės, Europos Sąjunga paramai skirs dar 50 mlrd. eurų.

- **Ar žinojote**, kad 2007–2013 m. Europos Sąjunga skirs apie 350 mlrd. eurų ekonomikos augimui skatinti ir darbo vietoms kurti, ypač skurdesniuose Europos regionuose?

Europos Parlamentui pritarus, finansuojama šimtai tūkstančių projektų, kuriais siekiama sumažinti atotrūkį tarp vargingiausių ir turtingiausių Europos Sąjungos regionų, didinti užimtumą ir konkurencingumą visoje Europoje, stiprinti tarpvalstybinį įvairių Europos Sąjungos regionų bendradarbiavimą.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjungos pastangomis ūsų santaupos apsaugotos geriau?

Europos Parlamentas pritarė teisės aktams, kuriais fizinių asmenų indėlių garantija didinama iki 100 000 eurų tuo atveju, jeigu Europos bankas, kur tie indėliai laikomi, patirtų sunkumų. Esama mažiausia garantija (20 000 eurų) iki 2009 m. birželio pabaigos padidės iki 50 000 eurų, o iki 2010 m. pabaigos – iki 100 000 eurų. Be to, skubos atveju klientai galės greičiau pasinaudoti savo indėliais.

Klimato kaita ir aplinka

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga pastangomis labai skatinama naudoti atsinaujinančiąją energiją?

Kartu su Europos Parlamentu buvo priimti teisės aktai, kuriuose numatyti šalių planiniai rodikliai – kokią dalį atsinaujinančiosios energijos jos turėsiančios naudoti elektros energijai gaminti, pastatams šildyti ir vėsinti, automobilių kurui. Siekiama užtikrinti, kad iki 2020 m. bent 20 % visos Europos Sąjungoje suvartojamos energijos būtų gaunama iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjungos pastangomis jūsų vairuojami automobiliai yra saugesni ir mažiau teršia aplinką?

Europos Parlamentas patvirtino priemonių, kuriomis siekiama, kad vairavimas būtų saugesnis, o aplinkos tarša – mažesnė.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga elektrinėms padeda mažinti išmetamą anglies dioksido kiekį?

Drauge su Europos Parlamentu priėmus tam tikrus teisės aktus, pramonės objektai ir elektrinės galės naudotis naujomis technologijomis, kuriomis užtikrinamas ilgalaikis ir saugus anglies dioksido (CO₂) saugojimas požeminėse saugyklose. Tai padės sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį atmosferoje.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga sugriežtino potencialiai pavojingų cheminių medžiagų naudojimo taisykles Europoje?

2007 m. įsigaliojo nauji kartu su Europos Parlamentu priimti chemines medžiagas reglamentuojantys teisės aktai. Jais bus užtikrinta, kad 30 000 potencialiai pavojingų medžiagų būtų naudojama saugiai. Pramonės atstovai įpareigoti kaupti duomenis apie chemines medžiagas ir garantuoti tų medžiagų saugą. (Šie teisės aktai sutrumpintai vadinami REACH – „cheminių medžiagų registracija, įvertinimas, autorizacija ir apribojimai“).

Pramonės atstovus Europos Sąjunga taip pat ragina kurti ir naudoti daugiau biologiškai suyrančios plastmasės, kad pagaminti maišeliai, puodeliai, maisto produktų vyniojimo medžiagos, augalų vazonėliai ir pan. gamtoje suirtų greičiau.

- **Ar žinojote**, kad, Europos Sąjungos pastangomis jūrų fauna ir flora geriau saugoma nuo tanklaivių taršos keliamo pavojaus?

Europos Parlamentui pritarus, Europos Sąjungos pakrantės vandenyse uždrausta eksploatuoti viengubo korpuso tanklaivius. Kartu vykdomas taršos prevencija: siekiama padėti tanklaivių savininkams užtikrinti naftos ir cheminių medžiagų išsiliejimo prevenciją ir pažeistos aplinkos sutvarkymą.

- **Ar žinojote**, kad pagal bendrąją žuvininkystės politiką Europos Sąjunga imasi prevencinių priemonių, kad rinkai nebūtų tiekiami neteisėtai sužvejotos žuvys?

Neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama žvejyba yra pasaulinio masto problema, keliančia pavojų pasaulio žuvų atsargoms. Remiant Europos Parlamentui, 2008 m. Komisija priėmė pasiūlymą dėl neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos žvejybos prevencijos, atgrasymo nuo jos ir jos panaikinimo.

- **Ar žinojote**, kad dabar visose Europos poilsio zonose galioja griežtos maudyklų vandens kokybės stebėsenos taisyklės, todėl maudytis tapo saugiau?

Priėmus kartu su Europos Parlamentu parengtas Europos Sąjungos taisyklės, reguliariai atliekami moksliniai bakteriologinio užterštumo tyrimai. Jeigu kuriame nors paplūdimyje vandens kokybė yra žemesnė už nustatytą standartą, šitai galite greitai ir lengvai sužinoti pačiame paplūdimyje.

- **Ar žinojote**, kad nuo 2002 m. Europos Sąjunga skyrė 1,5 mlrd. eurų paramą ES valstybėms narėms, nukentėjusioms nuo gamtos stichijos?

Pritarus Europos Parlamentui, buvo įsteigtas Europos Sąjungos solidarumo fondas, kad būtų galima sparčiau likviduoti gaivalinių nelaimių padarinius ir padėti nukentėjusiems regionams. Iki šiol fondo parama pasinaudota po 26 įvairaus pobūdžio katastrofų: potvynių, miškų gaisrų, žemės drebėjimų, ugnikalnių išsiveržimų, audrų ir sausrų.

Vidaus rinka

- **Ar žinojote**, kad nuo 1992 m., kuriais remiant Europos Parlamentui sukurta bendroji rinka, europiečių gerovė ėmė augti sparčiau?

Sukūrus bendrąją rinką Europos Sąjungos gerovė kasmet ėmė augti sparčiau – maždaug 240 mlrd. Eurų daugiau, nei tuo atveju, jei bendrosios rinkos nebūtų. Taigi kiekvienas ES pilietis vidutiniškai per metus gaudavo 518 eurų daugiau. Taip yra todėl, kad suderinus gaminių taisykles ir standartus sumažėjo biurokratizmo ir kliūčių prekybai, didėjo konkurencingumas, daugėjo inovacijų ir užsienio investicijų.

- **Ar žinojote**, kad, suformavus bendrąją rinką, 1992–2006 m. sukurta 2,75 mln. papildomų darbo vietų?

Europos Parlamentas labai daug nuveikė, kad bendroji rinka būtų suformuota tokia, kokia ji yra šiandien, t. y. kad visoje Europos Sąjungoje vyktų laisvas prekių, paslaugų, kapitalo ir asmenų judėjimas.

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamentas atliko labai svarbų vaidmenį, kad būtų sumažintos plėšikiškos tarptinklinio ryšio kainos Europoje?

Tarptinklinio ryšio kainos už naudojimąsi telefonu užsienyje sumažėjo net iki 60 %.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjungoje galioja vienodos vartotojų teisės, todėl galite be baimės apsipirkti visoje Europos Sąjungoje?

Europos Parlamentui padedant sukurtose Europos Sąjungos taisyklėse nustatyta, kad kiekvieno perkamo gaminio garantija galioja dvejus metus visoje Europos Sąjungoje.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga priėmė teisės aktus, suteikiančius jums teisę pasirinkti komunalinių paslaugų teikėją ir taip sutaupyti pinigų?

Europos Parlamentas padeda išardyti dujų ir elektros tiekimo monopolijas ir didina spaudimą elektros energijos tiekėjams, kad savo veiklą jie vykdytų tausiau ir efektyviau.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga pasirūpino tuo, kad būtų lengviau įsteigti ir plėtoti savo verslą ir kad paslaugų sektoriuje būtų kuriama daugiau darbo vietų?

Padedant Europos Parlamentui buvo pašalinta daug finansinių, teisinių ir administracinių kliūčių, trukdžiusių laisvam judėjimui, laisvai prekybai ir konkurencingumui Europoje.

- **Ar žinojote**, kad dalyvaujant Europos Parlamentui buvo patvirtintas specialus žaislų, elektros įrenginių, dujomis kūrenamų katilų ir t. t. reglamentavimas, kad vartotojas galėtų be baimės apsipirkti visur – turguje, parduotuvėje ar internetu?

Pagal Europos Sąjungos taisykles gamintojai ir platintojai turi užtikrinti, kad rinkai tiekiami gaminiai būtų saugūs, o žaislams taikomi kriterijai yra ypač griežti. Nacionalinės institucijos tikrina, kad šių reikalavimų būtų laikomasi. Jei vienoje šalyje aptinkama netinkamų prekių, skubaus įspėjimo apie

pavojų sistema informuojamos kitos šalys, kad tos prekės būtų nedelsiant , pašalintos iš visų Europos Sąjungos parduotuvių.

- **Ar žinojote**, kad nuo 2004 m. jūsų naudojamų kosmetikos gaminių (lūpų dažų, dezodorantų, muilų, dantų pastų ir šampūnų ir t. t.) bandymams gyvūnai Europos Sąjungoje nenaudojami? Kad kosmetikos gaminiams, kurių dalys buvo išbandytos su gyvūnais ne ES šalyse, negali būti prekiaujama ES rinkoje?

Remiama Europos Parlamento, Europos Sąjunga uždraudė kosmetikos gaminių ir jų sudedamųjų dalių bandymus su gyvūnais visoje ES teritorijoje. Taip pat uždrausta tiekti rinkai gaminius, kurių sudedamųjų dalių bandymai buvo atliekami su gyvūnais kitose šalyse. Nė vienas gyvūnas nebuvo skriaudžiamas tam, kad gražiai atrodytumėte ir maloniai kvėpėtumėte.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga jūsų vaikus saugo nuo besaikės reklamos?

Neseniai kartu su Europos Parlamentu priimtuose teisės aktuose nustatytos naujos griežtos vaikams skirtos audiovizualinės reklamos taisyklės; jos taip pat taikomos užsakomosioms audiovizualinės žiniasklaidos paslaugoms ir programose rodomoms prekėms. Apmokamas prekių rodymas yra draudžiamas visose vaikams skirtose programose. Ilgesnės kaip pusvalandžio vaikų programos gali būti pertraukiamos reklama tik kas 30 minučių.

Bendrosios taisyklės taip pat užtikrina galimybę žiūrėti kitose valstybėse transliuojamas programas, nes kita šalis nebeturi teisės jų blokuoti dangstydamasi reklamos įstatymais.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjungos pastangomis dabar visoje Europoje veikia bendrasis pagalbos telefono numeris?

Europos Parlamentas kartu su Europos Komisija užtikrina, kad nuo 2009 m. sausio mėn. telefonu 112 galėtumėte skambinti ir kreiptis skubios pagalbos visoje Europos Sąjungoje.

Transportas

- **Ar žinojote**, kad lėktuvo bilieto kaina turi būti skelbiama iškart visa, kad iš pat pradžių tiksliai žinotumėte, kiek už jį mokėsite?

Pagal kartu su Europos Parlamentu priimtą reglamentą bilietų pardavėjai įpareigoti reklamoje skelbti visą bilieto kainą. Į ją turi būti įtraukti visi mokesčiai, rinkliavos ir bazinė bilieto kaina.

- **Ar žinojote**, kad oro susisiekimo bendrovės negali atsisakyti skraidinti dėl jūsų negalės?

Kartu su Europos Parlamentu buvo priimti teisės aktai, kuriais padidintos neįgaliųjų keliavimo oro transportu teisės. Be to, pagalba neįgaliesiems oro uostuose turi būti teikiama be papildomo mokesčio.

- **Ar žinojote**, kad, Europos Sąjungai sudarius juodąjį oro vežėjų sąrašą, skraidyti tapo saugiau?

Pagal reglamentą, priimtą Europos Parlamentui pritarus, saugos reikalavimų neatitinkančios oro susisiekimo bendrovės įtraukiamos į Europos Sąjungos juodąjį sąrašą, ir joms draudžiama teikti paslaugas visoje Europos Sąjungoje.

Socialinė, užimtumo ir švietimo politika

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga kasmet investuoja daugiau kaip 10 mlrd. eurų, kad padidintų žmonių galimybes susirasti darbą?

Iš Europos socialinio fondo, įsteigto pritarus Europos Parlamentui, Europos Sąjunga kartu valstybėmis narėmis bendrai finansuoja projektus, kad Europos darbo jėga ir įmonės būtų pasirengusios spręsti šiandienos problemas. Tai yra esminis Europos Sąjungos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos elementas: gerinti žmonių gyvenimą, ugdyti geresnius įgūdžius ir suteikti daugiau galimybių susirasti darbą.

- **Ar žinojote**, kad po Europos Parlamento pritarimo teisės aktams laikinieji darbuotojai Europos Sąjungoje turi tas pačias teises kaip ir nuolatiniai darbuotojai, taip pat pagerėjo laikinųjų darbuotojų darbo sąlygos?

10 % visų ES dirbančių žmonių (daugiau nei 6 mln.) yra laikinieji darbuotojai. Dėl Europos Sąjungos teisės aktų dabar laikinieji darbuotojams sudaromos tos pačios pagrindinės įdarbinimo sąlygos kaip ir nuolatiniam darbuotojams. Tuose teisės aktuose taip sutarta, kad, kai būtina, darbdaviai galės lanksčiau spręsti darbo jėgos problemas ir kad darbas ir asmeninis gyvenimas galės būti derinami lanksčiau.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga suteikia vienodas teises ir naujagimių tėvams, ir motinoms?

Pagal kartu su Europos Parlamentu priimtus teisės aktus abu tėvai turi vienodą teisę į trijų mėnesių atostogas – jų išeiti gali bet kuris iš tėvų. Pasibaigus vaiko priežiūros atostogoms, tėvai turi teisę grįžti į tą patį, lygiavertį ar panašų darbą. Darbdaviai turi laikytis minimalių reikalavimų, dėl kurių sutarė visos valstybės narės.

- **Ar žinojote**, kad Europos Komisija, pritarus Europos Parlamentui, sukūrė interneto portalą EURES, kuriuo naudodamiesi galite ieškoti darbo 31 Europos šalyje ir kuriame yra visa reikiama informacija apie darbą užsienyje?

EURES (Europos užimtumo tarnybos) yra tinklas, kuris padeda susirasti darbą visoje Europoje – visose Europos Sąjungos valstybėse narėse, Norvegijoje, Islandijoje, Lichtenšteine ir Šveicarijoje.

EURES portalas – ne vien tik didelė darbo paieškos duomenų bazė: čia pateikiama patarimų ir informacijos apie gyvenimo ir darbo sąlygas visoje Europoje, apie socialinę apsaugą, pragyvenimo išlaidas, vietos sveikatos priežiūros ir švietimo sistemas, profesinės kvalifikacijos pripažinimą ir t. t. Portalas taip pat naudingas darbdaviams, ieškantiems darbuotojų kitose šalyse. EURES – tai ir

700 patarėjų tinklas, kurie konsultuoja ieškančiuosius darbo ir darbdavius apie įsidarbinimo ir darbuotojų paieškos kitoje šalyje detales.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga remia visų Europos piliečių mokymąsi visą gyvenimą ir kultūrinius mainus?

Europos Parlamentui pritarus, 2007–2013 m. Europos Sąjunga daugiau kaip 8 mlrd. eurų išleis tam, kad Europos piliečiai įgytų tarptautinės patirties pagal Mokymosi visą gyvenimą programą (Erasmus, Comenius, Leonardo da Vinci ir Grundtvig), Veiklaus jaunimo, Piliečių Europos ir Kultūros programas.

- **Ar žinojote**, kad pagal programą ERASMUS, įsteigtą pritarus Europos Parlamentui, daugiau kaip 1,2 mln. studentų turėjo galimybę studijuoti kitoje Europos Sąjungos valstybėje?

Pagal programą ERASMUS studentams suteikiama finansinė parama, o studijų laikotarpis užsienyje įskaitomas į studijų laiką. Pagal panašias programas Leonardo da Vinci ir Marie Curie teikiama parama profesinio mokymo studentus ir jaunuosius tyrėjus.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga visoje Europoje remia internetu palaikomus mokyklų tarpusavio ryšius?

Nuo 2005 m. daugiau kaip 35 000 Europos mokyklų įsitraukė į „eTwinning“ veiklą, kuri yra programos Comenius dalis. Taip mokyklos nemokamai gali susirasti partnerius bendriems internetiniams mokyklų projektams. Ir mokytojai, ir mokiniai labai pritaria šiai Europos Parlamento remiamai iniciatyvai.

- **Ar žinojote**, kad pasinaudoję Europos Sąjungos programų teikiamomis galimybėmis dešimtytis tūkstančių jaunuolių kasmet gali keliauti ir dirbti visoje Europoje?

Paramą pagal Europos Sąjungos jaunimo mobilumo programą yra gavę 1,5 mln. jaunuolių. Vien tik 2007 m. daugiau kaip 40 000 vaikinių ir merginų dalyvavo įvairiose mainų programose, o beveik 5 000 dalyvavo Europos savanorių tarnybos veikloje. Europos Parlamentas visokeriopai remia šias mainų programas.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga visoje Europoje remia miestų ir kaimų mainų projektus?

Vien tik 2008 m. pagal „Piliečių Europos“ programą, kuriai pritarė Europos Parlamentas, apie 1 mln. žmonių dalyvavo visos Europos kultūrinių mainų projektuose. Juos vykdant dalyvavo daugiau kaip 1 200 tarpusavio ryšius užmezgusių miestų, o iniciatyvą parodė daugiau kaip 4 000 miestų.

Maisto sauga ir žemės ūkis

- **Ar žinojote**, kad, vykdant bendrąją žemės ūkio politiką, remiama ne tik kiekybė, bet ir maisto bei ūkininkų gaminamos produkcijos kokybė, darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse ir kaimo vietovių plėtra?

Europos Parlamentas atlieka labai svarbų vaidmenį reformuojant bendrąją žemės ūkio politiką. Įvykdžius ankstesnes reformas, Europos Sąjungoje jau nebegaminami „maisto kalnai“, o įgyvendinama ilgalaikė kaimo plėtros politika.

- **Ar žinojote**, kad bendroji žemės ūkio politika reiškia daug daugiau nei Europos Sąjungos paramą ūkininkams? Kad Europos Sąjunga ėmėsi vartotojams tiesiogiai naudingų veiksmų?

Europos Parlamentas padėjo, kad būtų sukurta vaisių tiekimo mokykloms sistema, pagal kurią finansuojamas vaisių ir daržovių tiekimas mokykloms visoje Europoje. Europos Parlamentas taip pat parėmė mokyklų aprūpinimo pienu programą, pagal kurią remiamas pieno, sūrio, jogurto ir kitų pieno produktų tiekimas mokykloms.

- **Ar žinojote**, kad dabar valgote saugesnį maistą nei anksčiau?

Europos Parlamentas prisidėjo, kad būtų patvirtinta daug priemonių, kuriomis užtikrinama, kad maistas būtų saugus visoje Europoje ir kad būtų skatinama sveikesnė mityba. Šios priemonės apima visą maisto tiekimo grandinę („nuo lauko iki stalo“): nustatomi gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų ir javų, taip pat importuojamo maisto standartai ir vykdoma viso proceso stebėseną. Europos maisto saugos tarnyba įgaliota teikti mokslines konsultacijas.

Europos Sąjunga nustatė griežtas ekologiškų maisto produktų taisykles, o „sveiko maisto“ arba lieknėjimo produktų gamintojai patiria sankcijas, jeigu teikia netikslią ar nepagrįstą informaciją. Europos Sąjungos teisės aktais dėl produktų ženklavimo siekiama suteikti visą pagrindinę reikiamą informaciją, kad vartotojai žinotų, ką perka.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjungos lėšomis remiami švarios energijos gavybos iš atliekų moksliniai tyrimai?

Siekiant Europos Parlamento remiamo tikslo iki 2020 m. 20 % sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, mokslininkai ieško naujų būdų, kaip žemės ūkio atliekas (pavyzdžiui, šiaudus, augalų stiebus ir mėšlą) panaudoti kaip nežalingą aplinkai atsinaujinančiosios energijos šaltinį.

Teisingumas, laisvė ir saugumas

- **Ar žinojote**, kad dabar dar lengviau keliauti Europoje be sienų?

Europos Parlamentas pritarė Šengeno erdvės plėtrai. Dabar šiai erdvei, kurioje nėra vidaus sienų kontrolės, priklauso 22 Europos Sąjungos valstybės narės (visos, išskyrus Kiprą, Rumuniją, Bulgariją, Airiją ir Jungtinę Karalystę; pastarosios dvi nusprendė neprisijungti prie Šengeno erdvės) ir trys asocijuotosios valstybės (Norvegija, Islandija ir Šveicarija).

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamentas remia kovą su nusikalstama veikla Europoje (organizuotomis narkotikų prekeivių gaujomis, nelegalios imigracijos organizatoriais ir kt.)?

Kovojant su nusikalstama veikla, Europos Sąjungos lėšos skiriamos Europos Sąjungos valstybių narių bendradarbiavimo veiklai, taip pat finansuojamas sekimo sistemų įrengimas laivuose, lėktuvuose ir žemės palydovuose.

Europos Parlamentas atlieka labai svarbų vaidmenį, kai nustatomos atvykimo į Europos Sąjungą taisyklės, kad keleiviai kirstų sienas sklandžiai ir kartu būtų laikomasi saugumo reikalavimų.

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamentas atliko svarbų vaidmenį nustatant veiksmingos nelegalių imigrantų grąžinimo, nepažeidžiant jų teisių, politikos principus? O ar žinojote, kad Europos Parlamentas ragino ieškoti legalių būdų, kaip imigrantams patekti į Europos Sąjungą?

Europos Parlamentas pritarė taisyklėms, kuriomis valstybės narės remiasi drauge kovodamos su nelegalia imigracija. Pavyzdžiui, apskaičiuota, kad 2006 m. Europos Sąjungoje buvo sulaikyta 500 000 nelegalių imigrantų, 40 % iš jų buvo grąžinta į kilmės šalis

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamentas remia kovą su terorizmu ir priemones saugumui gerinti?

Igyvendinus Europos Parlamento remtas iniciatyvas, visų Europos Sąjungos valstybių narių policija ir teismai galėjo suvieniję savo jėgas siekti veiksmingesnio bendradarbiavimo Europos mastu ir pasinaudoti ES agentūrų Europolo ir Eurojusto teikiamomis galimybėmis. Šis bendradarbiavimas davė konkrečių rezultatų įvairiose tarptautinėse kriminalinėse bylose. Pavyzdžiui, vykdant operaciją „Koala“ Europolas ir Eurojustas bendradarbiaudami išaiškino pedofilų tinklą, kuriam priklausė 2 500 nusikaltėlių visame pasaulyje.

Veiksmingai taikant Europos Sąjungos kovos su terorizmu priemones, 2006 m. užkirstas kelias beveik 600 teroristinių aktų 11 Europos Sąjungos valstybių narių. Europos Sąjungos valstybės narės labai pagerino veiksmų koordinavimą kovoje su terorizmu. Iš dalies tai lėmė Europolo ir Eurojusto teikiamos bendradarbiavimo galimybės.

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamentas dalyvavo rengiant ir priimant teisės aktus, kuriais užtikrinamos teroristų ir kriminalinių nusikaltėlių veiklos išaiškinimo ir nusikaltimų prevencijos priemonės?

Europos Parlamentas priėmė direktyvą, kuria reikalaujama, kad telekomunikacijų bendrovės iki 24 mėnesių saugotų tam tikrus skambučių duomenis (šaltinis, telefono skambučio ar interneto ryšio paskirties vieta ir vieta, iš kur skambinama ar iš kur užmezgamas ryšys internetu). Tai kovos su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu strategijos dalis. Teisės aktuose taip pat nustatyti duomenų apsaugos standartai.

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamentas atliko svarbų vaidmenį didinant vartotojų pasitikėjimą tarptautine prekyba, užtikrindamas, kad vartotojai skųstis savo šalies teismui ir kad juos gintų kitos valstybės narės įstatymai?

Europos Parlamentas dalyvavo rengiant ir priimant teisės aktus, kuriais užtikrinama vartotojų apsauga sprendžiant nesutarimus, susijusius su vartotojų sudarytomis sutartimis. Ieškant sprendimo užtikrinama tiek galimybė kreiptis į teismą, tiek apsauga įstatymo nustatyta tvarka.

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamentas padėjo spręsti šeimų ginčus dėl vaiko globos ar skyrybų, susijusių su keleto valstybių įstatymais?

Europos Parlamentas padėjo priimti Europos Sąjungos teisės aktus, kuriais užtikrinamas abipusis valstybių narių priimtų sprendimų šeimos teisės srityje pripažinimas, o besiginčijančios šalys raginamos klausimus spręsti derybų keliu.

Plėtra

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamento žodis svarus, kai sprendžiama, ar priimti kurią nors šalį į Europos Sąjungą?

Tik pritarus Europos Parlamentui Europos Sąjungos valstybės narės gali nuspręsti dėl naujų narių priėmimo į Europos Sąjungą. Kroatija, Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija ir Turkija yra šalys kandidatės, o Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Juodkalnija ir Serbija, taip pat Kosovas – potencialios kandidatės. Europos Parlamentas vertina jų pažangą ir tars galutinį žodį dėl to, ar šios šalys bus Europos Sąjungos narės.

- **Ar žinojote**, kad po Europos Sąjungos plėtos Europoje gyventi saugiau?

Vėliausiai į Europos Sąjungą įstojusios buvusios komunistinio režimo valstybės, naudodamosi Europos Sąjungos teikiama parama ir gairėmis, tapo stabiliomis demokratinėmis greitai augančios ekonomikos šalimis.

- **Ar žinojote**, kad ne tik senųjų ES šalių, bet ir 2004–2007 m. į Europos Sąjungą įstojusių 12 naujų valstybių narių rinkos yra patrauklios jūsų šalies kompanijoms ir siūlo gerų galimybių investuoti užsienyje?

Po dviejų vienas po kito vykusių plėtos etapų į vidaus rinką įsiliejo daugiau kaip 100 000 mln. vartotojų. 2007 m. senųjų valstybių narių kompanijų eksportas į naująsias valstybes nares sudarė 7,5 % viso eksporto, palyginti su 4,7 % 1999 m. Senųjų ir naujųjų valstybių narių tarpusavio prekyba per mažiau kaip 10 metų padidėjo beveik trigubai (nuo 175 mlrd. eurų 1999 m. iki maždaug 500 mlrd. eurų 2007 m.).

- **Ar žinojote**, kad naujųjų valstybių narių darbuotojai faktiškai pagerino senųjų valstybių narių darbo rinkų padėtį, o ne, kaip kai kas manė, kėlė grėsmę, neva atimdami darbo vietas?

Darbuotojai iš naujųjų valstybių narių padėjo patenkinti padidėjusią darbo jėgos paklausą senosiose valstybėse narėse, todėl jie labai prisidėjo, kad ekonomika stabiliai augtų.

Pavyzdžiui, nuo 2004 m. Jungtinėje Karalystėje pusę milijono laisvų darbo vietų užėmė darbuotojai iš naujųjų valstybių narių. Tai paskatino ir kitas valstybės nares atverti savo darbo rinkas.

- **Ar žinojote**, kad naujos prekybos galimybės, padidėjusios užsienio investicijos ir naujos modernizavimo paskatos apskritai pagerino naujųjų valstybių narių ekonomikos vystymąsi po 2004 m. plėtos?

Per penkerius metus nuo įstojimo į Europos Sąjungą naujųjų valstybių narių BVP vidutiniškai padidėjo nuo 3,4 % iki 5,6 %, o jų prekyba išaugo 16,2 %. Visose naujosiose valstybėse narėse padidėjo vidutinis darbo užmokestis, didėjo užimtumas paslaugų ir aukštųjų technologijų gamybos sektoriuje.

Europos Sąjunga pasaulyje

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga yra didžiausia pasaulyje paramos besivystančioms šalims teikėja?

Europos Sąjungos (Europos Komisijos kartu su atskirų valstybių narių įnašais) parama sudaro apie 60 % visos pasaulyje skiriamos paramos; 2008 m. tai buvo 49 mlrd. eurų. Taip Europos Sąjunga tikisi tūkstantmečio vystymosi tikslus pasiekti jau per artimiausius 5 metus, kai dirbs dabar renkamas Europos Parlamentas. Europos Sąjunga taip pat atlieka svarbų vaidmenį, kad teikiama pagalba būtų veiksmingesnė ir kad Europos Sąjungos prekybos, aplinkos apsaugos, žemės ūkio ir kitų sričių politika atitiktų vystymosi tikslus. Europos Parlamentas labai daug dirba pagal 2005 m. pasiektą Europos Sąjungos institucijų ir valstybių narių pasiektą Europos susitarimą dėl vystymosi.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga padeda įveikti finansų krizę ne tik ES šalims? Po didžiojo dvidešimtuko (G20) aukščiausiojo lygio susitikimo balandžio mėn. ji pirmoji prabilo apie paramą besivystančioms šalims, sprendžiančioms ekonomikos nuosmukio problemas.

Jau patvirtintas pagalbos priemonių paketas, kad būtų skiriama daugiau lėšų vystymosi reikmėms, kad pirmenybė būtų teikiama pažeidžiamiausioms sritims, o teikiama parama būtų veiksmingesnė. Socialinėms reikmėms Europos Komisija skyrė 3 mlrd. eurų. Prireikus socialinės sistemos apsaugai bus papildomai skirta 500 mln. eurų. Dirbdamos kartu su Europos Komisija 27 valstybės narės veikia daug efektyviau, kad kiekvienas paramai skirtas euras pasiektų tikslą. Tai pavyzdys visam pasauliui.

Šiais metais Europos Komisija baigė rengti planą, pagal kurį daugiau kaip 20 pažeidžiamiausių pasaulio šalių bus teikiama pagalba maisto produktais už 1 mlrd. eurų. Europos Parlamentas, turintis sprendžiamąjį balsą tvirtinant biudžetą, pritarė šiam pagalbos planui. Su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno šalimis buvo pasirašytas susitarimas dėl 2,7 mlrd. eurų paramos sveikatos apsaugos, švietimo ir klimato kaitos sritims. Tai yra stiprios partnerystės santykių, kuriuos su šiomis šalimis Europos Sąjunga plėtoja jau ilgiau kaip penkis dešimtmečius, dalis.

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamento padedama Europos Sąjunga skatina demokratiją ir tinkamą valdymą visame pasaulyje?

Europos Parlamento nariai kasmet vyksta stebėti rinkimų šalyse, kuriose dar trūksta demokratijos arba jai kyla grėsmė. Parlamentui pritarus, Europos Sąjunga turi specialų biudžetą demokratijai skatinti ir žmogaus teisėms užtikrinti visame pasaulyje. Dalis šio biudžeto skiriama vietos nevyriausybinėms organizacijoms veiklai. Europos Parlamente taip pat yra daug jungtinių parlamentinių grupių ir organizacijų, pvz., Europos Parlamento ir Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno šalių jungtinė parlamentinė asamblėja.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga yra didžiausia pasaulyje humanitarinės pagalbos teikėja?

Europos Komisija teikia skubią pagalbą už Europos Sąjungos ribų įvykusių gaivalinių nelaimių ar žmogaus sukeltų nelaimių aukoms. Krizės zonose dirbdama kartu su pagalbą teikiančiomis organizacijomis, Europos Komisija tiesiogiai teikia pagalbą žmonėms, neatsižvelgdama į jų tautybę, religiją, lytį ar etninę kilmę. Vienintelis tikslas tokiais atvejais – išsaugoti žmonių gyvybę ir sumažinti kančias, laikantis humanitarinių neutralumo, nešališkumo ir nepriklausomumo principų.

Europos Parlamentas atlieka labai svarbų vaidmenį skiriant lėšas Europos Sąjungos humanitarinei veiklai ir stebint, kaip jos naudojamos.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga yra kovos su moterų skurdu lyderė?

Europos Sąjunga siekia, kad būtų didinamas suaugusių moterų raštingumas, mažinama lyčių nelygybė ir kad konfliktų zonose moterys turėtų daugiau teisių. Europos Parlamentas nuolat ragino, kad moterų vaidmuo būtų svarbesnis vystymosi srityje. Naujausias tokio raginimo pavyzdys – ataskaita „Dėl lyčių lygybės aspekto integravimo į ES išorinius santykius ir taikos kūrimo procesą“.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga besivystančiose šalyse padeda užtikrinti geriamojo vandens tiekimą?

Europos Sąjunga paskelbė vadinamąją vandens iniciatyvą, kuria siekiama, kad besivystančių šalių gyventojams būtų geriau užtikrinamas geriamojo vandens tiekimas ir sanitarinės sąlygos, gerinamas vandens išteklių valdymas. 2009 m. kovo mėn. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją, kurioje teigiama, kad vanduo yra visuomenės turtas ir visuomenė turi jį kontroliuoti. Siekiama, kad galimybė turėti geriamojo vandens būtų paskelbta pagrindine ir visuotine teise.

- **Ar žinojote**, kad Europos Parlamento remiama Europos Sąjunga padeda Palestinos savivaldai gerinti palestiniečių gyvenimą ir siekti taikos susitarimo su Izraeliu?

Europos Sąjunga numačiusi skirti 300 mln. eurų valdymo reformai finansuoti, socialinei plėtrai, verslui vystyti, infrastruktūrai plėtoti ir Palestinos pabėgėliams remti. Europos Parlamentas aktyviai remia šios politikos įgyvendinimą ir nuolat rengia susitikimus su Palestinos ir Izraelio parlamentų atstovais.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga padeda atstatyti Iraką?

Europos Komisija atstatymo veiklą Irake remia nuo 2003 m.: padeda palengvinti irakiečių problemas ir normalizuoti gyvenimą po karo. 2008 m. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją, kuria Europos Sąjunga raginama atlikti svarbesnį vaidmenį Irake ir imtis priemonių padėti Irako pabėgėliams.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga dalyvauja atkuriant stabilumą Gruzijoje?

Komisija priėmė sprendimą dėl 500 mln. eurų paramos, 61 mln. eurų iš šios sumos bus skirta per konfliktą su Rusija savo gyvenamąsias vietas palikusiems žmonėms. Europos Parlamentas, kuris kartu su ES Taryba įgaliotas priimti sprendimus dėl biudžeto, pritarė, kad ši parama būtų skirta, ir prižiūri, kaip ji panaudojama.

- **Ar žinojote**, kad Europos Sąjunga saugo verslą nuo nesąžiningos prekybos?

Europos Sąjunga gina laisvąją prekybą, priimdama ir taikydama antidempingo, antisubsidijų ir kitas apsaugos priemones. Šitaip Europos Sąjunga gina savo gamintojus nuo nesąžiningos prekybos ar subsidijuojamo importo, nuo itin staigių prekybos srautų pokyčių, jeigu jie daro žalą Europos Sąjungos ekonomikai. Europos Parlamentas per savo įsteigtą Tarptautinės prekybos komitetą labai aktyviai dalyvauja formuojant Europos Sąjungos prekybos politiką.